

MS

24.5.2021

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

**Asia: E 55/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto
luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta**

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa (PTY) ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää ja lausuu edustamiensa vähittäis- ja tukkukauppayritysten puolesta seuraavaa:

Euroopan unioni on laatinut luonnonmukaista tuotantoa koskevan toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on lisätä luonnonmukaisen viljelyalan osuutta 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Luonnonmukaisen viljelyalan kasvu nähdään ratkaisuna moneen maankäyttöön liittyvään ongelmaan, jotka on todettu komission Pellolta pöytään – ja Biodiversiteettistrategiassa.

Luonnonmukaisten tuotteiden kulutus EU alueella on kasvanut viime vuosikymmenien aikana merkittävästi ja osoittanut, että kasvuun on edelleen varaa. Luomutuotteiden kysynnän nostaminen edelleen ja luomualan kehitys kulutuksen kehittämisen myötä onkin toimintasuunnitelman keskiössä.

Jotta saavutettaisiin 25 % tavoite, luonnonmukaisessa viljelyssä oleva ala ja tuotanto on kolminkertaistuttava 10 vuoden sisällä. Komissio edellyttää, että jäsenmaat laativat kansalliset strategiansa kansallisine tavoitteineen, määräraikoineen ja varmistavat riittävän kapasiteetin ja kannustimet tavoitteeseen pääsemiseksi. Rahoitus saadaan maatalouden tukirahastoista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä, menekinedistämispolitiikan kautta sekä tutkimus- ja innovaatiopanostuksista.

Suomen kanta

Suomi kannattaa komission toimintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Suomen kansalliset tavoitteet ovat jopa kunnianhimoisempia ruokapalveluiden osalta. Muiden Pohjoismaiden esimerkkiä seuraten kansallisesti on tavoitteena nostaa luomun osuus 25 prosenttiin ruokapalveluhankinnoista.

PTY pitää valtioneuvoston kantaa yleisesti luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta tasapainoisena ja kansalliset lähtökohdat huomioon ottavana.

EU laajuisesti luomutuotteiden myynnin kasvu kahden viime vuosikymmenen aikana on ollut ansiota yksityisen sektorin panostuksesta luomutuotteiden saatavuuteen ja menekinedistämiseen. Tehokas toimitusketju viljelijöistä vähittäiskauppoihin on välttämätön edellytys ja pohja luomutuotteiden kasvavalle markkinalle. Luomun kulutus mahdollistuu vain sillä, että tuotteet ovat helposti saatavilla.

MS

24.5.2021

Kulutuskysynnän kasvattaminen on haaste, koska Suomessakin on se tilanne, että 32 % kuluttajista ostaa luomua viikoittain, mutta suurin osin kerran kuukaudessa tai vain satunnaisesti (ProLuomu, Luomu Suomessa 2019). Vaikkakin luomua säännöllisesti ostavien määrän odotetaan kasvavan, luomun korkeampi hintataso jossain määrin estää myynnin kasvua. Päivittäistavarakaupan omat luomumerkit ovat tuoneet kuluttajille hinnaltaan edullisemman vaihtoehdon ja kirittäneet kasvua.

PTY näkee, että toimenpiteet kysynnän kasvattamiseen lisäämällä tietoisuutta luonnonmukaisen tuotannon hyödyistä ja kuluttajien luottamusta luomutunnukseen ovat kannatettavia. Suomessa hyvin toteutuneita menekinedistämiskampanjoita EU-luomutunnuksen tunnettuudesta on jatkettava.

Ruokapalveluiden osalta kansallinen tavoite on kunnianhimoinen, mutta linjassa kansallisen vastuullisten elintarvikehankintojen strategian kanssa. Sen mukaisesti laadittavat toimintaohjeet edesauttavat tiedon ja tuen saannin paikallisille hankintayksiköille luomutuotteiden hankintojen mahdollisuuksista.

Komissio suunnittelee EU:n koulujakelujärjestelmien tarkistamista 2023 ja siinä yhteydessä aikoo lisätä entisestään luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden käyttöä järjestelmien kautta.

PTY:n jäseniltään saaman tiedon mukaan järjestelmä tuotteiden toimittajille, jotka tuen käytännössä hakevat, on äärimmäisen byrokraattinen ja hankala. Koska haitat ylittyvät tuesta saatavat hyödyt, jakelutuki jää osittain hyödyntämättä. Järjestelmän kokonaisuudistus on välttämätön ja tuki on jaettava suoraan tilaajille.

Euroopassa laajalle levinnyt tapaus Intiassa tuotettujen seesaminsiemementen kontaminoitumisesta niin, ettei niitä käyneet enää elintarvikkeeksi, osoittaa, että Luomusertifioitujen tuotteiden valvontajärjestelmien tulee olla tehokkaita.

PTY kannattaa toimenpiteitä viranomaisyhteistyön ja verkostojen tiedonvaihdon lisäämiseksi. Kuluttajien luottamuksen säilyttämiseksi on tärkeää, että työtä elintarvikepetosten ehkäisemiseksi jatketaan ja sille turvataan riittävät resurssit.

Toimintasuunnitelmassa halutaan vahvistaa vähittäis-, ja tukkumyyjien roolia vaatimalla toimijoilta selkeät sitoumukset luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden jakeluun, myynnin tukemiseen ja lisäämiseen.

Yksityisen sektorin osallistamisessa on lähdettävä vapaaehtoisuuden pohjalta. Yritysten tulee voida päättää sitoutumisensa omien laatulupaustensa ja toimintakonseptinsa pohjalta. Näin turvataan myös toimijoiden kilpailukyky.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto
Toimitusjohtaja

Merja Söderström
Lakimies, asiantuntija